Republica Moldova

Buletin informativ de monitorizare

martie-mai 2024

Context și metodologie: În iulie 2023, Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului a demarat exercițiul de monitorizare a protecției în cadrul unui proiect finanțat de Uniunea Europeană prin mecanismul de Protecție Civilă și Ajutor Umanitar. Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului își concentrează eforturile asupra identificării sistematice a persoanelor expuse riscurilor aferente protecției și încălcării drepturilor omului. Metodologia folosită de Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului a constat în desfășurarea interviurilor individuale cu refugiații din Ucraina și membrii comunității gazdă. Respondenții sunt contactați prin intermediul ONG-urilor internaționale și naționale, precum și a organizațiilor soc.ietății civile locale care lucrează cu refugiații din Ucraina, inclusiv cele mai vulnerabile grupuri, de pe ambele maluri ale râului Nistru. Pentru a asigura o acoperire geografică cuprinzătoare, în fiecare lună se organizează interviuri în regiunile de nord, centru și sud ale Republicii Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană. Având în vedere faptul că distribuția localităților se schimbă de la o lună la alta, s-ar putea să nu fie întotdeauna posibilă compararea datelor între diferite runde de colectare a datelor. Analiza prezentată în fișa informativă se referă la respondenții din luna pentru care este publicată. Prin urmare, este posibil ca datele să nu fie întotdeauna reprezentative pentru populația de refugiați în ansamblu. În plus, datele sunt bazate pe auto-raportate de către respondenți. Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului analizează datele prin prisma cadrului legal existent și ținând cont de informațiile contextuale.

PROFILUL RESPONDENȚILOR

În perioada martie-mai 2024, **Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului a intervievat 383 de refugiați din Ucraina** (76% femei și 24% bărbați). Dintre aceștia, 378 au fost cetățeni ucraineni, 4 au fost resortisanți ai țărilor terțe (toți ruși), iar 1 deținea dubla cetățenie, de rând cu cetățenia ucraineană (israelian). Respondenții locuiau în regiunile din Nordul, Sudul și Centrul Republicii Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană, după cum se indică în harta de mai jos, 72 % pe malul drept, iar 18 % pe malul stâng al râului Nistru. Jumătate dintre respondenți aveau vârste cuprinse între 30 și 49 de ani, urmați de grupa de vârstă 60-69 de ani, majoritatea fiind femei. Fiecare al doilea refugiat intervievat a sosit în Republica Moldova împreună cu copii, în timp ce 28% au venit singuri, 45% din acest grup fiind persoane cu vârsta de 60+, majoritatea femei. Refugiații intervievați pe ambele maluri ale Nistrului au închiriat în mare parte locuințe pe cont propriu, un procent mai mare fiind găzduit gratuit de către localnici pe malul stâng, comparativ cu malul drept. Majoritatea respondenților (65%) au sosit în Republica Moldova în 2022, în timp ce alții au ales mai recent Moldova drept țară gazdă, 9% sosind în 2024, un procent mai mare de persoane mai tinere (sub 30 de ani), ceea ce indică o potențială schimbare demografică a celor care caută refugiu în Republica Moldova. Constatările indică faptul că 89% dintre respondenți vorbesc mai mult de o singură limbă, majoritatea semnificativă vorbind rusa și ucraineana. Doar 6% dintre respondenți vorbesc limba română.

Distribuția respondenților pe grupe de vârstă și sexe

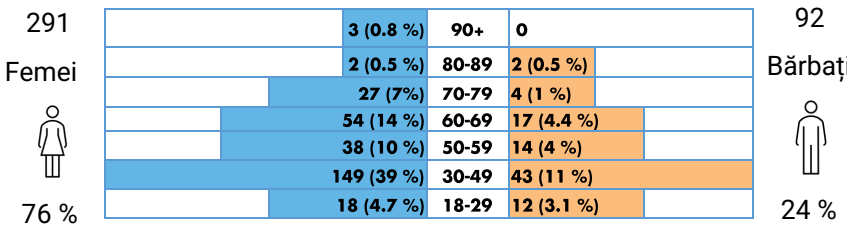

Distribuția respondenților pe regiuni

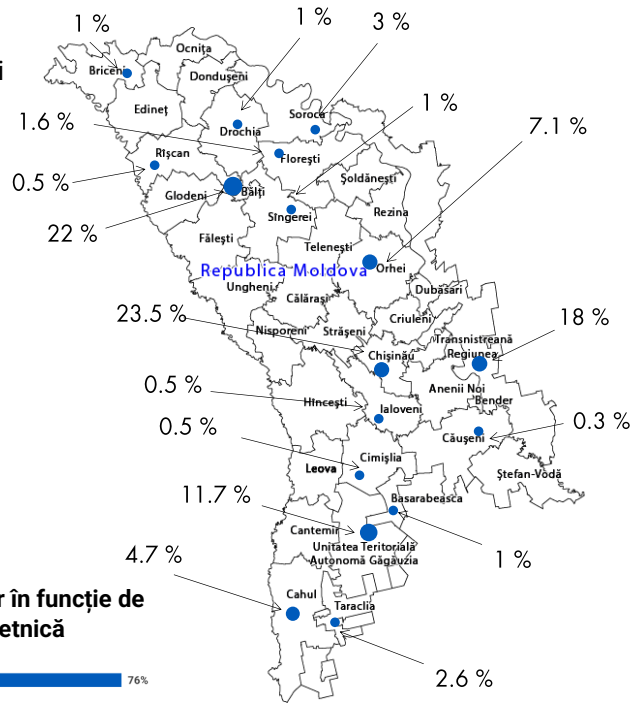

Distribuția respondenților în funcție de tipuri de cazare

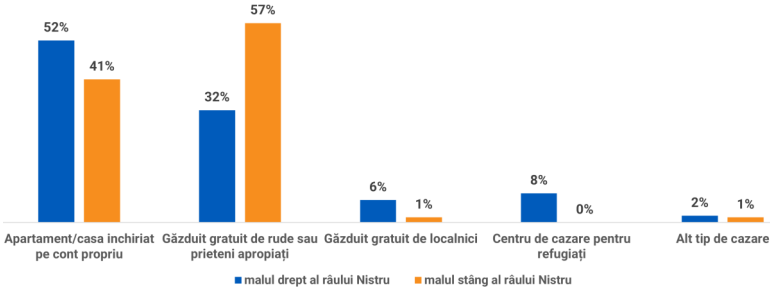

Distribuția respondenților în funcție de sosirea lor în Moldova

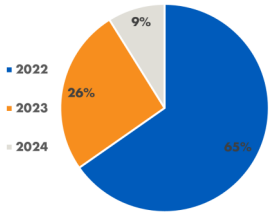

Distribuția respondenților în funcție de autoidentificarea etnică

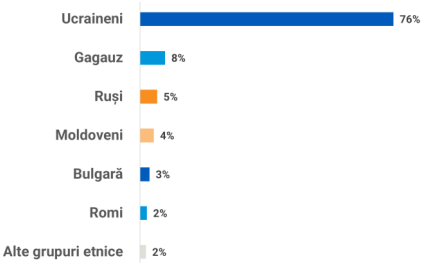

IDENTIFICAREA PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

Instrumentul de monitorizare a protecției folosit în cadrul Oficiului Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului include Setul Scurt de Întrebări al Grupului Washington privind Funcționalitate, prin intermediul căruia se obțin informații despre dificultățile pe care le poate întâmpina o persoană în desfășurarea activităților de bază. Instrumentul constă dintr-o întrebare pentru fiecare domeniu funcțional: deficiențe vizuale, auditive, de mobilitate, cognitive, de auto-îngrijire și de comunicare (expresive și receptive). Analiza aplică criteriul conform căruia o persoană este considerată a avea dizabilități dacă răspunde că întâmpină **"multe dificultăți"** sau **"nu se descurcă deloc"** pentru oricare dintre domeniile funcționale.

10% (38 persoane) din totalul refugiaților intervievați au raportat numeroase dificultăți sau imposibilitatea de a efectua acțiuni în cadrul unuia (34 de persoane) **sau mai multor (** 4 persoane) **domenii funcționale.**

În ansamblu, 8 % dintre femeile intervievate și 2 % dintre bărbați au fost identificați ca având o dizabilitate, ceea ce indică o prevalență mai mare în rândul femeilor. Grupa de vârstă 60-69 de ani a fost cea mai afectată, reprezentând 12 persoane, ambele sexe fiind reprezentate în mod egal. Deficiențele de mobilitate și de vedere au fost cele mai frecvent raportate probleme în cadrul tuturor grupelor de vârstă și sex. Prevalența persoanelor cu dizabilități intervievate a fost relativ echilibrată din punct de vedere geografic, 9 % pe malul drept și 13 % pe malul stâng al râului Nistru. În ceea ce privește condițiile de viață, jumătate din persoanele cu dizabilități intervievate au ajuns în Republica Moldova singure, fapt ce le scoate în evidență vulnerabilitatea. Dintre persoanele cu dizabilității, 24 % își plătesc locuința, în timp ce 53 % depind de generozitatea prietenilor sau rudelor pentru a avea o locuință gratuită. În plus, 10% sunt găzduite de membrii comunității, iar 13% locuiesc în centre pentru refugiați.

Procentul respondenților cu dificultăți pe domenii funcționale

5 persoane (1%) Vizuale	3 persoane (1%) Auditive	28 persoane (7%) De mobilitate	5 persoane (1%) Cognition**	2 persoane (0.5%) De auto-îngrijire	Nici unul (0 %) De comunicare

Distribuția respondenților cu dizabilități pe grupe de vârstă

FĂRĂ DISCABILITATE
CU DISCABILITATE

	Femei	Bărbați			
	2 (67 %)	1 (33 %)	90+	0	
	1 (50%)	1 (50 %)	80-89	1 (50 %)	1 (50 %)
	19 (70 %)	8 (30 %)	70-79	2 (50 %)	2 (50 %)
	45 (83 %)	9 (17%)	60-69	3 (18 %)	14 (82 %)
	33 (87 %)	5 (13 %)	50-59	14 (100%)	
	143 (96 %)	6 (4 %)	30-49	1 (2 %)	42 (98 %)
	17 (94 %)	1 (6 %)	18-29	12 (100 %)	
	31	7			
	8 %	2 %			

Distribuția respondenților cu dizabilități

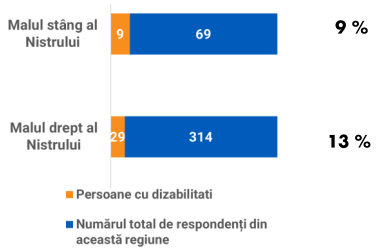

EXPERIENȚĂ DE ANXIETATE ȘI DEPRESIE

Instrumentul de monitorizare a protecției utilizat include întrebări îmbunătățite din Setul Scurt de Întrebări al Grupului Washington, concentrându-se pe **domeniul afectiv** al funcționării, care implică funcții emoționale, cum ar fi sentimentele de depresie și anxietate. Datele arată că **51% dintre respondenți au trecut prin stări de anxietate,** 39% raportând-o la intensitate ridicată, iar **24% s-au simțit deprimați** în mod regulat, 48% suferind de depresie de intensitate ridicată. **Refugiații cu dizabilități intervievați** au raportat **suferință emoțională semnificativ mai înaltă**, **76% trecând prin stări de anxietate și 37% simțindu-se deprimați**. Femeile au fost mai predispuse la anxietate (56%) și depresie (27%) comparativ cu bărbații (34% și, respectiv, 13%). Nivelurile de anxietate a respondenților de pe malul drept al râului Nistru au atins 51%, comparativ cu 9% pe malul stâng, în timp ce ratele de depresie au fost de 24% și, respectiv, 22%. **Persoanele în vârstă intervievate, în special femeile, au prezentat niveluri mai ridicate de anxietate și depresie.** Anxietatea a atins un vârf de 81% pentru cei cu vârste cuprinse între 70 și 79 de ani, iar rata cea mai înaltă de depresie a ajuns la 32% pentru aceeași grupă de vârstă. Respondenții șomeri au resimțit anxietate mai înaltă (57 %) comparativ cu cei angajați (50 %) sau aflați în căutarea unui loc de muncă (44 %). Depresia a fost, de asemenea, mai mare în rândul șomerilor, situându-se la o cotă de 25%. Apartenența etnică a influențat starea emoțională, moldovenii raportând cea mai mare anxietate (81%) și depresie (31%), urmați de ruși cu 60% pentru anxietate și 30% pentru depresie. Ucrainenii și romii au avut niveluri semnificative de anxietate situate la cote de 47% și 50%, dar rate de depresie mai scăzute: de 21% și 13%.

Distribuția tuturor respondenților cu anxietate și depresie pe grupe de vârstă

	18-29	30-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90+
% din totalul respondenților pe grupe de vârstă care au raportat **ANXIETATE**	30%	43%	58%	62%	81%	50%	67%
% din totalul respondenților pe grupe de vârstă care au raportat **DEPRESIE**	7%	21%	27%	30%	32%	25%	33%

24 %
Afectiv***

Datele arată că **24 %** dintre refugiații intervievați din Ucraina au **dificultăți în ceea ce privește domeniul afectiv**.

*4 respondenți întâmpină dificultăți în mai mult de 1 domeniu funcțional
**În Setul Scurt de Întrebări al Grupului Washington, domeniul cunoașterii include doar amintirea și concentrarea pe funcționare.
***Calculul domeniului afectiv se aliniază cu recomandările Grupului Washington, implicând numărarea răspunsurilor legate de experimentarea anxietății sau depresiei "zilnic" sau "săptămânal", cu un accent specific pe cazurile marcate ca "Mult", caracterizate prin intensitate ridicată.

SERVICII MEDICALE: ACCES ȘI BARIERE

32 % (124 de respondenți din 383, inclusiv 96 de femei și 28 de bărbați) **au raportat că suferă de afecțiuni medicale grave**. Aceste probleme de sănătate afectează 30% dintre respondenții care locuiesc în stânga Nistrului și 43% dintre cei de pe malul drept. Condițiile lor se referă în primul rând la boli cronice și netransmisibile, cu accent semnificativ pe sistemele cardio-vascular și musculo-scheletic. Dintre **persoanele cu dizabilități intervievate, 92 % au raportat că suferă de afecțiuni medicale grave**. Prevalența acestor afecțiuni este consecventă între sexe, cu rate similare raportate atât de femei, cât și de bărbați. Cu toate acestea, impactul este deosebit de pronunțat în rândul persoanelor în vârstă, 65 % dintre respondenții cu vârsta de 60 de ani și peste, raportând afecțiuni medicale grave.

Distribuția pe vârste a refugiaților intervievați care semnalează că suferă de afecțiuni medicale grave

	18-29	30-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90+
% dintre respondenți cu afecțiuni medicale grave din totalul respondenților	7%	17%	37%	61%	71%	75%	100%

83% dintre refugiații intervievați din Ucraina (inclusiv 101 din cei 124 de respondenți cu afecțiuni medicale grave) **nu au raportat nicio provocare în ceea ce privește accesul la asistență medicală în Republica Moldova.** Cu toate acestea, **17 %** (65 din 383 de respondenți) **s-au confruntat cu dificultăți în ceea ce privește accesul la asistență medicală,** 35 % dintre aceștia având afecțiuni medicale grave. Provocările au fost mai frecvent întâlnite pe malul drept (18 %) comparativ cu malul stâng (10 %). Dintre cei care nu au raportat nici o provocare, 23% au menționat că nu au avut nevoie să utilizeze servicii medicale în Republica Moldova.

Acești 65 de refugiați* s-au confruntat cu următoarele provocări legate de asistența medicală:

		Urgentă	Primară	Secundară
Disponibilitate a unităților de sănătate publică; servicii; profesioniști suficienți și în timp util.	**Indisponibilitatea unității medicale și / sau a serviciilor medicale**	**1** respondent de pe malul stâng	**2** respondenți de pe malul drept	**2** respondenți de pe malul drept **1** respondent de pe malul stâng
Accesibilitate ⇒ fizică: toate serviciile de asistență medicală, unitățile, personalul sunt accesibile pentru oameni, în special pentru cei lăsați deoparte, cum ar fi cei din zonele rurale și persoanele cu handicap; ⇒ economică (=accesibilitate financiară): modul în care serviciile sunt accesibile oamenilor, indiferent de venit; ⇒ informații: cum se asigură faptul că informațiile sunt accesibile tuturor (nivelul de conștientizare este foarte important); trebuie să se țină cont de perspectiva de gen și, de asemenea, de faptul că informațiile sunt accesibile persoanelor cu handicap; ⇒ nediscriminare.	**Refuzul de a oferi servicii de către unitățile medicale sau furnizorii de servicii**	**1** respondent de pe malul stâng	**29** respondenți de pe malul drept **2** respondenți de pe malul stâng	**8** respondenți de pe malul drept **3** respondenți de pe malul stâng
	Taxe asociate cu îngrijirea medicală, medicamente sau transport	**0**	**15** respondenți de pe malul drept **3** respondenți de pe malul stâng	**14** respondenți de pe malul drept **3** respondenți de pe malul stâng
	Bariere lingvistice	**0**	**1** respondent de pe malul drept	**0**
	Timp îndelungat de așteptare pentru programări medicale	**0**	**5** respondenți de pe malul drept **1** respondent de pe malul stâng	**3** respondenți de pe malul drept

Dintre cei 38 de refugiați cu dizabilități intervievați, **13 (10 femei și 3 bărbați) dețin certificat de dizabilitate eliberat în Ucraina**. Dintre acestea, 4 persoane locuiesc pe malul stâng al râului Nistru, iar ceilalți 9 se află pe malul drept. Toți respondenții din stânga Nistrului s-au confruntat cu provocări semnificative în accesarea serviciilor medicale utilizând certificatul de dizabilitate, indicând probleme sistemice în recunoașterea sau facilitarea acestor certificate în regiunea transnistreană. În schimb, respondenții de pe malul drept, în special din ATU Găgăuzia și Chișinău, au raportat acces mai bun la asistență umanitară și medicamente datorită deținerii unui certificat de dizabilitate. Acest lucru sugerează un mediu mai favorabil pentru refugiații cu dizabilități în aceste zone.

237 din 383 (62%) **refugiați intervievați din Ucraina, au raportat că sunt înregistrați la un medic de familie din Republica Moldova.** Ratele de înregistrare sunt semnificativ mai mari pe malul drept al Nistrului, cu 214 locuitori, comparativ cu doar 23 pe malul stâng. 14 persoane care locuiesc pe malul stâng s-au înregistrat la un medic de familie de pe malul drept. Dintre persoanele cu dizabilități intervievate, 22 sunt înregistrate pe malul drept și 3 pe malul stâng, în timp ce 72 de persoane cu afecțiuni medicale grave sunt înregistrate pe malul drept și 10 pe malul stâng. În ceea ce privește apartenența etnică, 63% dintre etnicii romi, 45% dintre etnicii ruși au confirmat înregistrarea la un medic de familie. Un număr semnificativ de respondenți (132) nu simt nevoia înregistrării, inclusiv 12 persoane cu dizabilități și 39 de persoane cu afecțiuni medicale grave. În plus, 5 persoane s-au confruntat cu respingere din partea instituțiilor medicale și doar 1 respondent rămâne conectat cu medicul de familie din Ucraina.

*Această întrebare are variante multiple de răspuns.

NEVOI URGENTE

Ajutor financiar **41 %**

Servicii medicale **25%**

Produse alimentare **25 %**

Articole de igienă **21 %**

Haine **6 %**

Articole de iarnă **5 %**

Analiza nevoilor urgente ale refugiaților relevă provocări semnificative, cu disparități notabile între malul drept și malul stâng al râului Nistru. **Asistența financiară apare ca prioritate absolută** pentru 41 % dintre respondenți, în special în rândul adulților tineri (18-29 de ani) și a femeilor de pe malul drept, ceea ce indică o instabilitate financiară mai mare în aceste grupuri. **Insecuritatea alimentară** este o problemă larg răspândită, **afectând în special persoanele în vârstă** (60+) de pe ambele maluri. **Accesul la îngrijiri medicale și medicamente este vital, în special pentru persoanele în vârstă**, femeile raportând nevoi mai mari decât bărbații, evidențiind vulnerabilitățile specifice genului. Regiunea transnistreană prezintă o distribuție echilibrată a nevoilor, dar se confruntă cu deficiențe grave în ceea ce privește asistența medicală și securitatea alimentară. **Articolele de igienă sunt esențiale, cu o cerere mai mare în rândul femeilor de pe malul drept**, reflectând nevoi specifice de sănătate și igienă.

Printre cei 383 de refugiați intervievați, **cele mai urgente nevoi de informare sunt ajutorul financiar (33 %), oportunitățile de angajare (24 %), accesul la asistență medicală (8 %)** și **modalitățile de a găsi cazare (5 %).** În plus, **3 % solicită informații cu privire la statutul juridic și documentație**, în timp ce 27 % nu raportează acestea ca fiind informații suplimentare necesare.

ACCESUL LA LOCURI DE MUNCĂ

În prezent, **doar 18% (68 din 376*) dintre refugiații intervievați din Ucraina sunt angajați în Republica Moldova,** 7% la posturi de muncă oficiale și 11% în muncă neoficială. Dintre cei angajați, 14 % din numărul total de respondenți intervievați sunt pe malul drept și 25 % din numărul total de respondenți intervievați sunt pe malul stâng, rata mai mare de ocupare a forței de muncă fiind pe malul stâng. Sectoarele de ocupare a forței de muncă includ munca sezonieră pe teren, serviciile de curățenie, vânzările, construcțiile și industria frumuseții. Ratele de ocupare a forței de muncă variază în rândul grupurilor etno-lingvistice: 35% în rândul etnicilor ruși, 25% în rândul etnicilor moldoveni și 7% în rândul etnicilor găgăuzi. Toți etnicii romi intervievați sunt șomeri. Dintre **308 respondenți șomeri aflați în Republica Moldova (= 82%), 72 caută în mod activ un loc de muncă, 215 nu intenționează să lucreze, iar 21 lucrează online pentru o altă țară.**

Motivele pentru neangajare sunt diverse în rândul respondenților și pot fi clasificate după cum urmează:

- ⇒ **Responsabilități de îngrijire a copiilor:** 29 de respondenți, în special femeile cu vârste cuprinse între 30 și 49 de ani, nu sunt angajați deoarece trebuie să aibă grijă de copiii lor sau de alți membri ai familiei, cum ar fi rudele în vârstă sau bolnave.
- ⇒ **Dificultăți de sănătate:** 13 refugiați intervievați nu se pot angaja din cauza problemelor de sănătate și a dizabilității. Acest lucru este deosebit de răspândit în rândul persoanelor în vârstă și printre persoanele cu dizabilități. Doar 3 din 38 de persoane cu dizabilități intervievate sunt angajate în prezent și toate au un loc de muncă neoficial.
- ⇒ **Lipsa unor oportunități de angajare adecvate:** 24 de refugiați intervievați au raportat că nu au reușit să găsească locuri de muncă care să corespundă competențelor sau calificărilor pe care le dețin. Aici se includ și cei a căror educație sau formare nu este recunoscută la nivel local, precum și cei care se confruntă cu probleme generale legate de șomaj. Această provocare este larg răspândită în rândul bărbaților intervievați cu vârste cuprinse între 30 și 49 de ani.
- ⇒ **Bariere lingvistice și lipsă de experiență:** 12 respondenți se confruntă cu dificultăți în găsirea unui loc de muncă din cauza faptului că nu vorbesc limba locală sau nu au experiența necesară, în special persoanele mai tinere sau recent sosite.

Diversitatea situației ocupării forței de muncă pe cele două maluri ale Nistrului

Graficul ilustrează variațiile nuanțate în tabloul ocupării forței de muncă între malul drept și malul stâng al râului Nistru, arătând ușoare diferențe în ratele de ocupare oficială, o prevalență mai mare a activităților de căutare a unui loc de muncă pe malul drept comparativ cu malul stâng și o rată ridicată a șomajului pe ambele maluri. Constatările sugerează că în zonele urbane precum Chișinău și Bălți se atestă o prevalență mai mare a respondenților care lucrează online pentru alte țări și se confruntă cu bariere lingvistice. În regiunea transnistreană și ATU Găgăuzia, dificultățile legate de starea sănătății și lipsa oportunităților de angajare reprezintă motive mai proeminente pentru șomaj.

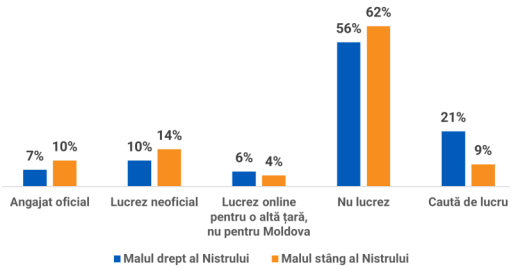

*7 respondenți nu au oferit răspunsuri cu privire la statutul lor de muncă.

PROTECȚIA TEMPORARĂ

93% dintre respondenți (349 din 376*, inclusiv 270 femei și 79 bărbați) au solicitat protecție temporară în Republica Moldova, o tendință constantă indicând rate similare pe ambele maluri. Dintre acești respondenți, **99 % (344 de persoane) au primit număr de identitate pentru protecție temporară**, în timp ce alții **5 au completat formularul de înregistrare online** și își așteaptă programarea la Biroul IGM.

Restul **7 % (27 de respondenți) nu au solicitat protecție temporară**. Dintre aceștia, 24 au primit statut juridic alternativ în Republica Moldova, iar 3 nu au oferit detalii despre statutul lor juridic. Cu toate acestea, ei cunosc despre permisiunea de 90 de zile de ședere fără protecție temporară în Republica Moldova și despre risc aplicării amenzilor pentru șederea ilegală în țară.

Majoritatea respondenților care au primit statutul de protecție temporară nu au raportat nicio provocare în accesarea drepturilor lor. Totuși, 21 de respondenți au raportat dificultăți în accesarea serviciilor de sănătate, 3 au raportat dificultăți în accesarea asistenței sociale și/sau a serviciilor sociale, iar 3 au raportat dificultăți în accesarea unui loc de muncă de la primirea statutului de protecție temporară.

Diferențe în protecția temporară pe cele două maluri ale râului Nistru

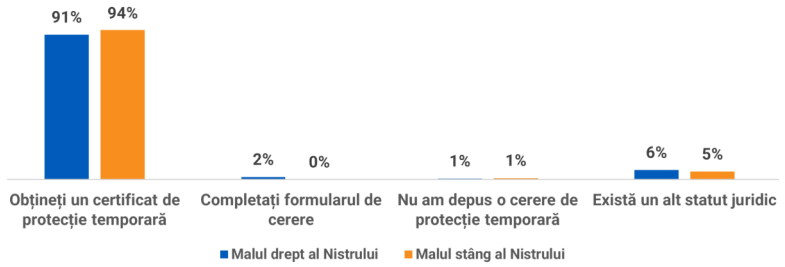

Graficul ilustrează diferențe minore în cererile de protecție temporară între malul drept și cel stâng al râului Nistru, sugerând că situația privind obținerea statutului juridic în țară este destul de similară pe ambele maluri.

EDUCAȚIE

Dintre respondenții cu copii, nepoți sau nepoți de la surori/frați de vârstă școlară (37%, sau 139 din 376*), **43% au declarat că copiii lor sunt înscriși în prezent în școlile din Republica Moldova.** Este de menționat faptul că ratele de înscriere diferă semnificativ între malurile Nistrului/Nistrului, cu 29 % pe malul drept și 67 % pe malul stâng. Indiferent de reședință, refugiații intervievați au ales școlile pentru copiii lor în primul rând în baza limbii de predare, majoritatea optând pentru curicula rusă, dacă a fost posibil.

În plus, o proporție semnificativă **(93 %, sau 86 din 92 de respondenți) dintre cei ai căror copii nu frecventează școala, preferă învățarea online sau la distanță în baza curiculei ucrainene.** Această preferință explică decizia de a nu-și înscrie copiii la școlile din Republica Moldova și se referă, de asemenea, la intenția multora de a reveni în Ucraina. În plus, 4 părinți din comunitatea romă, toți domiciliați pe malul drept, au raportat că, copiii lor nu frecventează școala publică. Dintre aceștia, doi preferă să-și trimită copiii la cursuri în centrele de cazare pentru refugiați, în timp ce alți doi au raportat lipsa locurilor în școli pentru copiii lor.

Repartizarea pe malurile râului Nistru a respondenților cu copii de vârstă școlară și procesul de înscriere

Graficul ilustrează tendințele variate de înscriere pe ambele maluri ale râului Nistru. În pofida concentrării mai mari de refugiați cu copii de vârstă școlară pe malul drept, proporția celor înscriși în școli este mai mică comparativ cu cei de pe malul stâng.

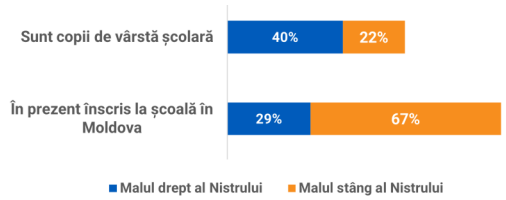

INTENŢIILE

Distribuția pe malurile râului Nistru a respondenților care au vizitat Ucraina

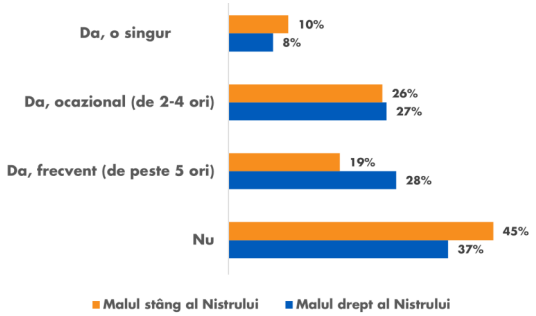

74 % dintre refugiații intervievați și-au exprimat dorința de a se întoarce în Ucraina în viitor, 6 % au declarat că nu intenționează să se întoarcă, iar 20 % au rămas indecși în legătură cu privire la planurile lor.

Mai mult de jumătate dintre refugiații intervievați (200 de respondenți), predominant femei, au raportat vizite ocazionale sau frecvente în Ucraina din motive personale. 145 de respondenți nu au vizitat Ucraina de la sosirea în Republica Moldova, majoritatea locuind pe malul stâng, unde traversarea liniei administrative dintre ambele maluri ale râului Nistru prezintă provocări semnificative.

*7 respondenți nu au oferit răspunsuri cu privire la procesul de solicitare a protecției provizorii și la copiii de vârstă școlară.

COMUNITĂȚI GAZDĂ

Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului a intervievat 167 de membri ai comunității-gazdă din Republica Moldova (114 femei și 53 bărbați, inclusiv cetățeni moldoveni care găzduiesc refugiați dar și cei care nu găzduiesc refugiați) din diferite regiuni ale țării, pentru a evalua dacă și cum diferite sfere ale vieții lor, inclusiv învățământul, ocuparea forței de muncă, asistența medicală și coeziunea socială au fost afectate de sosirea refugiaților din Ucraina. Respondenții aparțineau în mare parte grupelor de vârstă 30-49 de ani (39 %) și 60-69 de ani (24 %).

Experiență locală de găzduire

32% dintre localnicii intervievați (54 de persoane) au avut experiența găzduirii refugiaților din Ucraina. Dintre aceste 54 de persoane, 42 și-au găzduit rudele fără a le percepe nicio taxă, 11 au găzduit oameni străini gratuit, iar 1 a oferit cazare refugiaților în schimbul unei taxe de chirie. 34 din 54 (63 %) au primit diverse forme de asistență din partea organizațiilor umanitare sau guvernamentale pentru găzduirea refugiaților. Această asistență a inclus ajutor financiar, pachete alimentare, compensații pentru gaz și asistență guvernamentală.

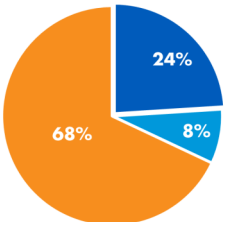

- În prezent, refugiații sunt acceptați
- Refugiații au fost acceptați înainte
- Nu a acceptat niciodată refugiați

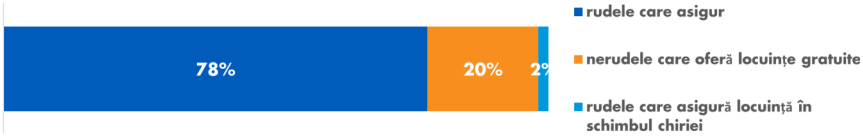

- rudele care asigur
- nerudele care oferă locuințe gratuite
- rudele care asigură locuință în schimbul chiriei

Distribuția respondenților pe regiuni

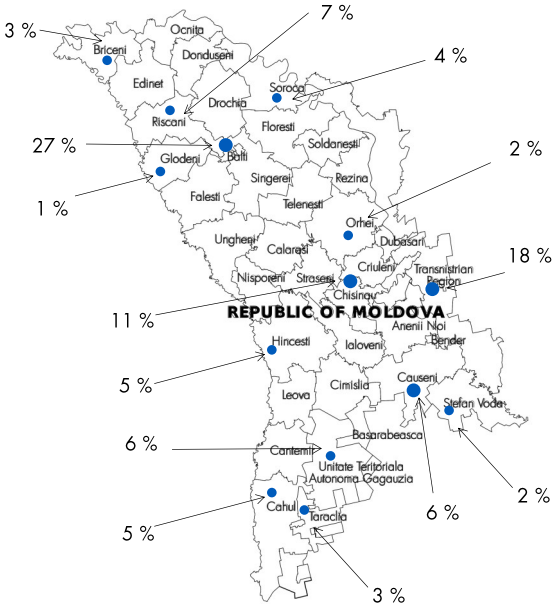

SĂNĂTATE

Analiza reacțiilor din partea comunității gazdă relevă percepții variate cu privire la impactul refugiaților din Ucraina asupra sistemului de sănătate. În timp ce**96 % dintre membrii comunității-gazdă intervievați nu au observat nicio schimbare în ceea ce privește asistența medicală după sosirea refugiaților**, unii și-au exprimat îngrijorarea cu privire la calitatea scăzută persistentă a serviciilor medicale. Cel mai semnificativ impact raportat a fost creșterea volumului de muncă al profesioniștilor din domeniul sănătății, ceea ce a dus la rânduri mai mari și la provocări în ceea ce privește accesul la îngrijiri în timp util. În plus, unii respondenți consideră că refugiații primesc asistență medicală gratuită, în timp ce localnicii sunt obligați să plătească pentru servicii din propriile buzunare.

OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ

Dintre membrii comunității intervievați, 57% sunt angajați în diferite sectoare, 23% sunt pensionari, iar 20% sunt șomeri. Constatările sugerează că **94% dintre localnici nu au raportat schimbări notabile pe piața muncii după sosirea refugiaților.** Cu toate acestea**, 2% au perceput o înrăutățire a pieței muncii, 7% au remarcat unele îmbunătățiri, iar 1% au ales să nu răspundă.** Potrivit respondenților, fluxul de refugiați din Ucraina în Republica Moldova a avut impact pozitiv asupra sectorului ocupării forței de muncă prin creșterea disponibilității specialiștilor, crearea de noi afaceri și oportunități de angajare pentru localnici și contribuția la diverse domenii, inclusiv asistența medicală, sfera de întreținere și agricultură. Cu toate acestea, mai mulți respondenți și-au exprimat îngrijorarea cu privire la faptul că refugiații au luat locuri de muncă de la rezidenții locali

EDUCAȚIE

Dintre respondenții locali, 46% au copii, nepoți sau nepoți de la surori/frați de vârstă școlară. **În ceea ce privește impactul copiilor refugiați din Ucraina asupra sistemului educațional**, **100 % nu au raportat schimbări semnificative.** 4 respondenți au menționat că refugiații nu își înscriu copiii la școlile locale, fără a indica posibile motive pentru acest lucru. 2 respondenți au raportat că prezența copiilor refugiați nu are niciun impact, deoarece aceștia interacționează perfect cu copiii din comunitatea locală.

COEZIUNEA SOCIALĂ: COMUNITĂȚILE GAZDĂ ȘI REFUGIAȚII

Monitorizarea OHCHR include o componentă care vizează evaluarea nivelului de coeziune socială între refugiații din Ucraina și populația locală, prin percepția pe care ambele grupuri o au asupra interacțiunilor și relațiilor dintre ele. Datele au confirmat că activitățile organizate de actorii umanitari în Moldova cu scopul de a promova integrarea refugiaților în comunitățile gazdă continuă să fie relevante pentru promovarea coeziunii sociale între cele două grupuri.

Percepțiile respondenților asupra calității relațiilor dintre refugiații din Ucraina și comunitățile locale

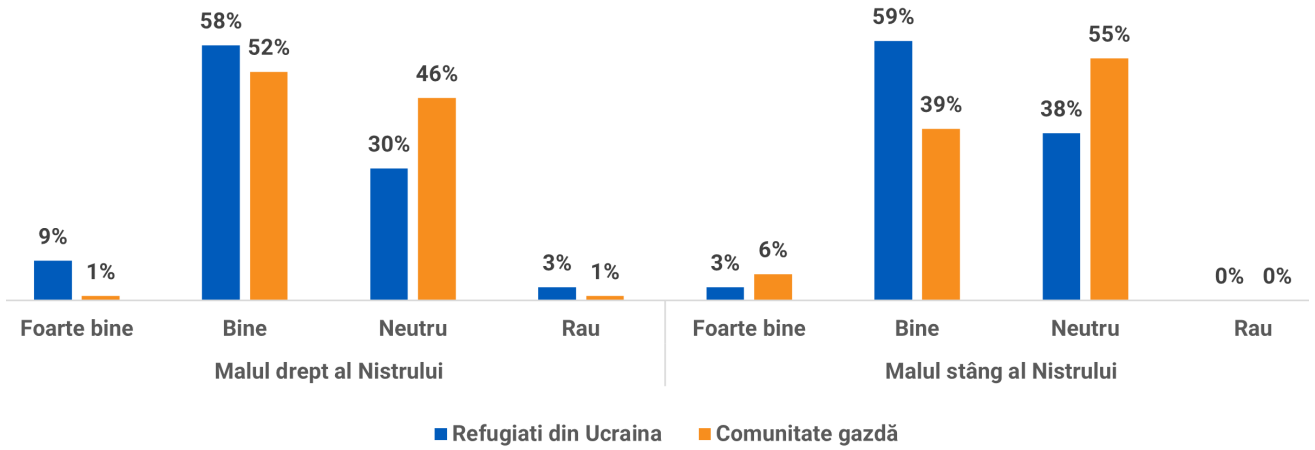

	Malul drept al râului Nistru	Malul stâng al râului Nistrului
Experiență pozitivă:	⇒ Au fost raportate cazuri de sprijin, bunătate și integrare reușită. ⇒ Refugiații intervievați au apreciat atitudinea prietenoasă și primitoare a localnicilor. ⇒ Localnicii au apreciat prezența și contribuția refugiaților în societate.	⇒ Au fost raportate cazuri similare pozitive de sprijin și integrare. ⇒ Sprijin reciproc puternic în satele din apropierea orașului Tiraspol. ⇒ Localnicii au apreciat integrarea culturală și absența conflictelor semnificative.
Aspecte specifice:	⇒ Conflicte ocazionale legate de alocarea ajutorului și distribuirea resurselor. ⇒ Un accent sporit pe nevoia de înțelegere reciprocă și integrare culturală.	⇒ Cazuri mai frecvente de comportament negativ atribuite refugiaților. ⇒ Sentimente puternice cu privire la povara economică în rândul localnicilor.
Provocări:	• **Bariere lingvistice**: Problemă semnificativă pe ambele maluri, ducând la neînțelegeri și tensiuni sociale. • **Tensiuni politice**: Opiniile politice diferite creează conflicte și neîncredere pe ambele maluri ale râului Nistru. • **Resentimente față de distribuirea ajutoarelor**: Localnicii intervievați de pe ambele maluri s-au simțit neglijați din cauza tratamentului preferențial perceput pentru refugiați. • **Ostilitate și invidie**: Unii localnici de pe ambele maluri au dat vina pe refugiați pentru dificultățile economice și creșterea costurilor de trai. • **Comportamente negative**: Au fost raportate cazuri de agresiune în școli și comportament nepoliticos perceput din partea unor refugiați, mai frecvent menționate pe malul stâng.	

Au fost sugerate măsuri pentru integrarea refugiaților din Ucraina în baza reacțiilor din partea respondenților

Din partea refugiaților:	**Din partea localnicilor**:	**Pentru autorități**:
⇒ Sporirea accesului la cursurile de limbă română și programe de formare profesională. ⇒ Îmbunătățirea programelor de sprijin și a eforturilor de comunicare pentru a promova o mai bună înțelegere cu localnicii.	⇒ Asigurarea unei distribuții echitabile a ajutorului și îmbunătățirea accesului la locuințe și la locuri de muncă. ⇒ Implementarea programelor de schimb cultural pentru a consolida empatia și înțelegerea reciprocă.	⇒ Accent plasat pe pace și stabilitate, asigurarea faptului că ambele comunități primesc sprijin adecvat. ⇒ Promovarea dialogului și a inițiativelor menite să reducă tensiunile sociale și să încurajeze colaborarea.

DISCRIMINARE / ATITUDINE NEGATIVĂ PE BAZA CRITERIILOR DE PROTECȚIE

STATUT DE REFUGIAT / LIMBĂ / ETNIE / CETĂȚENIE / DIZABILITATE

***Discriminarea** reprezintă orice deosebire, excludere, restricție sau preferință sau alt tratament diferențiat care se bazează direct sau indirect pe motivele interzise de discriminare și care are intenția sau efectul de a anula sau de a afecta recunoașterea, beneficiul sau exercitarea drepturilor omului în condiții de egalitate.*

91 % dintre refugiații intervievați nu au raportat nicio atitudine negativă din partea comunității locale. Cu toate acestea, **9% (33 de femei și 3 bărbați) au raportat atitudini negative față de ei în timpul aflării în Republica Moldova.**

⇒ Respondenții de pe malul drept al Nistrului au înregistrat niveluri mai ridicate de atitudine negativă (11%) comparativ cu cei care locuiesc pe malul stâng (4%).

⇒ Femeile și bărbații au raportat experiențe similare de atitudine negativă față de ei.

Discriminarea bazată pe criterii lingvistice :

⇒ 12 respondenți, toate femei, **au raportat că se confruntă cu atitudini negative din cauza barierelor lingvistice**. Mai exact, vorbitorii de ucraineană și rusă s-au confruntat adesea cu provocări în magazine, spitale și transportul public, unde este vorbită predominant limba română.

„La Bălți, într-un magazin lumea a fost nepoliticoasă cu mine pentru că nu am putut citi în limba româna", - femeie, 50 de ani, Bălți.

Discriminarea bazată pe cetățenie:

⇒ 10 refugiați intervievați din Ucraina au raportat **discriminare frecventă, adesea spunându-li-se să "se întoarcă acasă și să meargă la război" sau au fost acuzați de consumarea resurselor locale.** Atitudini negative au fost întâlnite atât în serviciile publice, cât și în cele private.

„Localnicii spun să ne întoarcem în Ucraina, noi [refugiații] nu suntem bineveniți aici", - bărbat, 61 de ani, Chișinău.

Discriminarea bazată pe etnie:

⇒ 3 din 8 respondenți romi s-au confruntat cu **o discriminare semnificativă în ceea ce privește locuințele și accesul la serviciile publice** și li s-a refuzat cazarea în centrele de cazare pentru refugiați la sosire.

"Uneori se întâmplă conflicte pe stradă pentru că sunt rom din Ucraina", - bărbat, 42 de ani, Bălți

Discriminarea bazată pe criterii de gen:

⇒ 4 respondenți au raportat că **s-au confruntat cu discriminarea bazată pe criterii gen**, împreună cu alte motive, cum ar fi naționalitatea sau limba.

"Fiul meu lucrează, dar localnicii i-au spus să se întoarcă în Ucraina și să meargă la război", - femeie, 45 de ani, Chișinău

Discriminarea bazată pe criterii de dizabilitate:

⇒ 6 respondenți cu dizabilități s-au confruntat cu provocări suplimentare **și atitudini negative în ceea ce privește accesul la asistență medicală și la alte servicii esențiale.**

"Medicul de la spital a refuzat să-mi ofere consultație, așa că a trebuit să merg la o clinică privată", - femeie, 67 ani, Bălți

Dacă aveți careva întrebări, vă rugăm să contactați Olha Florynska, ofițer de management al informațiilor, OHCHR Moldova, olha.florynska@un.org

Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului este recunoscător pentru sprijinul în facilitarea interviurilor către OSORC; NRC; NGO 'Zdorovyi Gorod'; International Blue Crescent Relief and Development Foundation (IBC), Moldova For Peace; People in Need (PIN), ADRA.

Opiniile exprimate în acest buletin informativ nu le reflectă neapărat pe cele ale Organizației Națiunilor Unite, ale funcționarilor săi sau ale statelor membre. Denumirile utilizate și prezentarea materialelor în acest buletin informativ nu implică exprimarea niciunei opinii din partea Secretariatului Organizației Națiunilor Unite cu privire la statutul juridic al vreunei țări, teritoriu, oraș sau zonă sau al autorităților sale sau cu privire la delimitarea frontierelor sau hotarelor sale.

Funded by European Union Humanitarian Aid

Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului aduce recunoștință suportului financiar din partea Departamentului pentru ajutor umanitar al Comisiei Europene pentru elaborarea acestui buletin informativ.